

„Църковенъ Вѣстникъ“

нализа всѣки петъкъ той има прѣвъ годината и три приложения — по 1 книга отъ 4 печатни моли за всѣко четиримѣсечие.

Годишната цѣна на „Църковенъ вѣстникъ“, заедно съ тритѣ приложения, за България 10 лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

—→ СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ ←→

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдплатенъ. —

Всѣчко, относящо се до вѣстника, се изпраща до администрацията на църковенъ вѣстникъ* въ г. София.

За обявления се плаща за първи пътъ по 20 ст. на редъ съ гармондъ, за всѣко повторени по 15 ст.

Неплатени писма не се приематъ — ржкописи за седмичното издание не се повръщатъ.

СЪДЪРЖАНИЕ.

Коректното и лоялно държане на българската църква. — Д. Антигръцкото движение у насъ — Д-ръ Стеф. Цанковъ. По дѣятелността на III свещеническо събрание. — Свещ. П. Димитровъ.

Едно писмо на синъ до баща. — Прѣв. свещ. Йорд. Стойковъ. Изъ дописките.

Белетристика. Смъртта на праведника.

Църковно и обществена лѣтопись:

I. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

II. Външенъ отдѣлъ.

Обявления.

Коректното и лоялно държане на Българската Църква.

Българското църковно движение, наченато отъ полувѣкъ насамъ, не е имало и нѣма друга цѣль, освѣнъ духовно-религиозното и културно издигане на българския народъ. Ржководителитѣ на туй народно църковно движение: блаженопочившитѣ иерарси и други мѣрски дѣйци не сж напускали никога пжтя, който е водилъ направо къмъ тая цѣль, нито до създаването на Св. Екзархия, нито послѣ. Като сж гледали да постигнатъ тая цѣль чрѣзъ отваряние на училища, въ които да се просвѣщаватъ българскитѣ дѣца на своя матеренъ езикъ и въвеждане въ черквитѣ славянско богослужение и проповѣди на български езикъ, чрѣзъ които да се крѣпи благочестието и Христовото учение между народа — тия дѣйци всѣкога сж били, а и народа сж увѣщавали да бжде, къмъ всичкитѣ други народи и вѣроизповѣдания, а особно къмъ гърцитѣ и фанариотското духовенство, коректни и лоялни; отнасяли се, и народа сж свѣтвали да се отнася съ братолюбие, и сж отбѣгвали всѣкое стълкновение. Това е общата характеристика на нашето църковно движение въ цѣлото му развитие.

Изначало исканията на народа сж били много скромни — тѣ не сж искали отъ фенерската патриаршия друго, освѣнъ да имъ се позволи: въ училищата да се учятъ, а въ църквитѣ да се молятъ Богу на матерния си езикъ. Обаче патриаршията, служейки,

не на благо на Църквата Христова, нъ на елинизма и прѣслѣдвайки, не прѣуспѣването на благочестието, нъ на елинската мегала идея — както прави и сега съ власитѣ въ Македония — упорито еотблѣсвала тия искания и жестоко е прѣслѣдвала всѣки проповѣдникъ или изявитель на горното искание на народа. Туй жестокосърдие и упоритостъ на патриаршията принуди българския народъ и неговото духовенство да напустне туй свое становище, тия свои искания и да потърси друго нѣщо, що е ималъ въ минало врѣме, а що му било отнето съ коварство — той подири свои черковни права, своя черковна независима иерархия, каквато е ималъ.

Отъ тоя моментъ борбата става по-упорита и съ по-чести шумни манифестации. Тая упоритостъ се дължи на туй обстоятелство, че патриаршията, като бѣше увѣрена, че българския народъ вече несжществува на Балкански полуостровъ и че слѣдователно, мечтата на всичкитѣ византийски императори отъ Константина V Копронима, та до Иоана V Палеолонъ, е вече сбждната, остана гръмната отъ вѣстѣта, че тоя български народъ се съживява отново и заплашва елинизма. Великанътъ, коато, макаръ и духовно, бѣше израстналъ съ единъ кракъ при Тигръ и Ефратъ а съ другия на Карпатитѣ, не можѣ да понесе това, и съ единъ замахъ искаше да смаже туй слабо движение, да смачка една шепа сѣятели на опасното за елинизма сѣме. Прѣдъ турското правителство патриаршията прѣдстави туй черковно-религиозно и национално движение, като движение панславистическо, а дѣйцитѣ — като агенти на панславизма въ Русия. И понеже тоя панславизъмъ бѣше по онова врѣме страшилище за Европа, па и за Турция, то и правителството се подведе: репресалиитѣ срѣщу движението се почнахъ. Срѣщу тия репресали и жестокости българския народъ трѣбваше да противопостави и отпоръ и той показа такъвъ отпоръ, твърдъ и непоколебимъ, а въ сжщо врѣме тихъ и лояленъ, щото турското правителство, послѣ обиколката и изслѣдванията на садразамина Къбръзли Мехмедъ папа, като се убѣди, че туй движение е чисто народно, а въ сжщо врѣме и спра

ведливо — показа се по-равнодушно къмъ заявленията и интригите гръцки. Отъ тогава и движението стѣпва въ нова фаза. Отъ 1860 година, па до самото окончателно рѣшаване на черковния въпросъ, българския народъ и неговитѣ водители не излѣзнаха никога изъ границитѣ на благоразумието и коректността, макаръ че движението ставаше все по-силно, все по-буйно. Станаха наистина частични манифестации въ нѣкои градове, като Шуменъ, Русе, Търново, Видинъ, София и другадѣ, където манифестантитѣ не бѣхъ други а тогавашнитѣ жени гражданки и се допуснаха нѣкои малки изстѣпления, като такива напимѣръ, каквито станаха въ тия послѣдни дни, нѣ тия изстѣпления, и тогава турската властъ извини, и сега историята великодушно извинява, защото наводненията и пожаритѣ не можѣтъ да заминатъ безъ опустошения, па и най-малки, и поради това, управителитѣ трѣбва да ръководятъ работитѣ тѣй, щото да се не доведе народното търпение до избухване. А тогавашнитѣ манифестации на българина, както и сегашнитѣ, иматъ своя источникъ, не въ характера и наклоността на българина, който е кроткъ и тихъ, а въ жестокоститѣ и прѣдизвикателствата на патриаршията и гърцитѣ.

Най-сетнѣ, при всичкитѣ спънки, правени отъ страна на патриаршията, въпросътъ черковенъ бѣ рѣшенъ: съ царски ферманъ правото на българския народъ бѣ признато и независима народна иерархия въ института на Екзархията се установи.

Първата грижа на възобновената българска църква, въ лицето на своя първостоятелъ — Екзарха, бѣше да бѣде коректна и лоялна къмъ патриаршията и поиска да се хвърли на миналото едно було на забравеностъ, да се въдвори въ Църквата миръ и тишина, а между двата едновѣрни народи братолюбие. Обаче, патриаршията грубо отхвърли тая молба, и вѣрна на своята традициона омраза, на Християнската и евангелска смиреностъ, на Н. Бл. Екзарха и на нашитѣ иерарси — тя отговори съ анатема и схизма. Схизмата бѣ произнесена. Защо? За благо на Църквата Христова ли? За опазване на благочестие и чистотата на св. Православна вѣра ли? О, не. Тогавашния благочестивия перархъ и Църковенъ Отецъ, Иерусалимския патриархъ го каза, а ние ще го повторимъ: „схизмата се произнесе, за да се запази еленизма, за благо на единскитѣ блѣнове и мечти“.

И послѣ тая схизма, нашата Църква остана вѣрна на своята евангелска и християнска кротостъ и смиреностъ. Первостоятелътъ на Св. българска Църква — Екзарха, както и другитѣ архиереи, съвѣтваха народа да не показва никъдѣ и въ никакви

случаи небратолюбие, или же памятозлюбие къмъ едновѣрнитѣ си братя — гърцитѣ. Туй поведенне държеха и държатъ българскитѣ архиереи, българското духовенство и българския народъ къмъ патриаршията и нейното духовенство и къмъ едновѣрнитѣ си братя — гърцитѣ, не само въ вилаетитѣ, но и въ самото Княжество. Ето вече тридесетъ години какъ съществува Княжеството, и макаръ, че въ Варна, Пловдивъ и Анхиало има гръцки владици; макаръ, че, както въ тия три града, така също и въ градоветѣ: Балчикъ, Каварна, Шумнѣ, Русе, Бургасъ, Т.-Пазарджикъ, Пещера, Станимака и пр. и пр. е имало и има гръцки църкви, макаръ само и за двѣ фамилии; макаръ че много старински български св. обители прѣзъ течение на тѣмнитѣ врѣмена бѣхъ обсебени отъ гърцитѣ и тия обители се поддържахъ отъ българското благочестиво население — никой до сега не се е оплакалъ за нѣкаква некоректностъ, или же нелоялностъ отъ страна на нашето висше и нисше духовенство, било къмъ гръцкитѣ архиереи било къмъ гръцкото духовенство. Като врѣхъ на братолюбие, което българскиятъ народъ и българското духовенство показва къмъ гърцитѣ, служи за доказателство гръцката църква въ София съ гръцко училище, макаръ че корененъ гражданинъ гъркъ нѣма нито единъ въ София.

На тия християнски и евангелски обноси и на туй братолюбие, какво отговори патриаршията, гръцкото духовенство и гърцитѣ изобщо?

Въ Атина, не само, че немислимо нѣщо е да се издигне българска църква съ българско училище, но още до толкова нетолерантни се показаха, щото портрета на българския князь, който бѣше се осмѣлилъ да окачи въ кафенето си единъ българинъ, бѣше скъсанъ — отъ кого мислите? — отъ самата властъ. Въ Атина не допускатъ никакъвъ български надписъ и, ако свѣдѣнията ни сѣ вѣрни, тамъ не сѣ допускали и не допускатъ български надписъ дори и надъ вратитѣ на българското дипломатическо агентство. Тѣй ли е въ София въ отношение къмъ гърцитѣ?

Въ вилаетитѣ, патриаршията и нейнитѣ митрополити, архимандрити, архиерейски намѣстници, свещеници, учители, плюсъ единскитѣ консули, вицеконсули и гавази дори — не сѣ изпускали нито единъ моментъ, за да не напакостятъ на екзархията, на нейното духовенство и на българитѣ, които признаватъ вѣдомството ѣ. Клевети, хули, гонение и омраза срѣщу българитѣ и българското духовенство сѣ проповѣдвали не само по улицитѣ и въ училищата гръцки, но и отъ амвонитѣ църковни дори. Прѣдъ правителството не сѣ оставили никакви, и най-

непростителнитѣ, срѣдства, само за да могатъ да опропасть нѣкои български свещеникъ, учителъ или по-събуденъ гражданинъ. На всичкитѣ тия не християнски и не евангелски постѣпки на патриаршията и нейнитѣ архиереи и свещеници — Н. Бл. Екзархътъ и българскитѣ архиереи всѣкога сж прѣпорѣчвали, както на духовенството, тѣй и на учителитѣ и гражданитѣ, да бждатъ кротки и да се отнасятъ съ братолюбие къмъ своитѣ едновѣрни братя. И има ли до сега, какво годѣ оплакване отъ страна на нѣкой грѣцки владика срѣщу нѣкаква некоректна или враждебна постѣпка, било отъ страна на нѣкой отъ българскитѣ владци, било отъ страна на нѣкой свещеникъ?

Патриаршията, обаче, нейнитѣ владци и грѣцкото духовенство отидоха много подалече — толкова далече, щото не само че сж излѣзнали изъ областта на Християнството и Евангелието, нѣ дори и изъ областта на всѣка религия и религиозна човѣческа етика. Думата ни е за изетѣпленията на грѣцкитѣ разбойнически чети върху българското православно население въ вилаетитѣ. Че тия чети се вербуватъ въ Елада и вилаетитѣ отъ грѣцкото правителство, отъ грѣцкитѣ агенти, отъ патриаршията и грѣцкитѣ владци — туй е вече доказанъ фактъ. Колективното застѣпване на великитѣ сили прѣдъ Атинското правителство, за да спрѣтѣзи разбойнически чети, отстраняването на нѣколко грѣцки владци отъ епархийтѣ имъ отъ страна на турското правителство, че сж зимали живо участие въ съставянieto на разбойническитѣ чети, заявленията въ английския парламентъ, различнитѣ дописки и статии въ чуждитѣ вѣстници — всичко туй потвърждава по най-положителенъ начинъ грозния и скрѣбния фактъ, че въ проливането на невинна кръвъ на жени, дѣца, моми, старци, мѣже и момци сж умацани рѣцѣтѣ на грѣцкото правителство, на грѣцкитѣ консули — а още по-грозно, на грѣцкитѣ владци и грѣцкото духовенство. „Нѣ тия чети сж отговоръ на българскитѣ чети“ — казватъ всички. Първо, българскитѣ четисе борѣхъ за една високо хуманна кауза: за автономно управление на Македония, отъ което управление ще благуватъ не еднички българитѣ, а всички християни, па и други; и тия чети не убихъ нито единъ грѣкъ селенинъ работникъ, не обезчестихъ нито една жена или мома гъркиня, не избодохъ очитѣ нито на единъ грѣкъ, не посѣкохъ нито едно грѣцко дѣте, не изгориха нито една грѣцка къща тѣ се биехъ и мрѣхъ за автономна Македония, за чл. 23 отъ берлинския договоръ, за едно право, дадено отъ Великитѣ сили, дадено и отъ султана, нѣ отпослѣ непопълнено. Въ тая борба бидоха убити нѣкои

гърци, нѣ тѣ се убихъ не защото сж гърци или патриаршисти, а като турски шпиони — споредъ донесенитѣ свѣдѣния. Второ, въ тия възстания и революционни движения, макаръ водени и въ името на най-хуманна цѣль, Св. Църква, Н. Блаж. Българския екзархъ и българскитѣ владци държаха едно най-коректно и лоялно поведение. Тѣ оставиха народа самичкѣ да дѣйствува тѣй, както той намира за най-добрѣ, за да облекчи своето несносно положение. Ако се намѣсихъ по нѣкога, то бѣ, не да вълнуватъ, както правятъ грѣцкитѣ владци, а да уталожатъ духоветѣ. И туй лоялно поведение на българската Църква въ лицето на нейния първостоятелъ, Н. Блаженство, се е оцѣнило отъ европейския свѣтъ и отъ дипломацията. Думитѣ на ромѣнския министръ въ Виена, г. А. Лаховари, които той изказалъ неотдавна прѣдъ кореспондента на „Найе Фрайе Пресе“ и които телеграфа разнесе навсѣкждѣ, сж единъ откликъ на тая прѣцѣпка „Нѣмаме намѣрение — казалъ г. Лаховари да правимъ дитирамби на българитѣ, нѣ трѣбва да се признае, само като се сравни поведението на грѣцкия патриархъ и на българския Екзархъ, че е очевидно какво е безразсѣдството на гърцитѣ и каква е умѣреностъта на българитѣ. Макаръ, че патриарситѣ се назначаватъ до животъ, прѣзъ послѣднитѣ 30 години не е имало нито единъ патриархъ, който да е умрѣлъ на патриаршеския постъ; около патриаршеския тронъ постоянно има интриги; тамо непрѣкъснато ставатъ промѣнения. Сегашния патриархъ Иоакимъ III прави непосредствено прѣстѣпление като насърдчава незаконно еленизма въ Македония. *Колко различно и безкрайно по-деликатно дѣйствува Екзарха Иосифъ, който вече отъ 30 години заема своя постъ* (к. н.). Всички православни българи сж подъ неговото духовно владичество, и той при все това съ мѣдра едържаностъ подържа своето достолюбие. Напротивъ, патриарха, който управлява само гърцитѣ въ Турция, води политика само въ угодата на грѣцкото правителство“.

Такова е поведението, което сж държали и държатъ патриаршията, грѣцкото духовенство и гърцитѣ въ вилаетитѣ.

А какво е тѣхното поведение въ Княжеството България, къдѣто тѣ намѣрихъ и намиратъ най-широка свобода, най-лоялно обрѣщание съ тѣхъ? Туй ще видимъ въ идущия брой.

Д.

Антигръцкото движение у насъ.

На всички отъ насъ, вѣрвамъ, вече въ подробно-сти е извѣстно антигръцкото движение, що напоследъкъ се разлѣ въ такива широки и угрозни размѣри.

Различно и много може да се каже за неговия естественъ или подпомогнатъ произходъ. Едно е, обаче, безсъмѣнно: че съ първоначалнитѣ си още прояви то задѣна една отъ най-чувствителнитѣ струни на наболѣлото българско народно сърдце.

Не припомнямъ тука за вѣковната разпря на българството и гърцизма. Не обръщамъ внимание и на обстоятелството, че при послѣдната нещастна македонска побуна за общечовѣшки правдини и свобода, гърцизмътъ се подлагаше въ услугитѣ на общия угнетителъ за сломяване на здравия още побунилъ се българинъ. Защото, не туй напълни съ кипяща кръвъ българското сърдце. Позорното и отвратителното бѣ и остава тоя грозенъ фактъ, че гърцизмътъ се впусна, при съдѣйствието на муслманския потисникъ, върху българина отвѣдъ Рила и Родопитѣ *тогава*, когато тоя послѣдниятъ бѣ вече кацналъ отъ умора и изпадналъ въ беззащита. Когато тоя изхарчилъ силитѣ и мощта си македонски българинъ се нуждаеше само отъ одихъ и почивка, *тогава* еленизмътъ събра сили, за да изтрѣби или обезличи българина. . . И отъ Гърция и отъ Критъ почти полуофициално се започна изпращането на разбойнически чети, за да пожарятъ българскитѣ селения, за да колятъ и трепятъ наредъ всичко, що е българско или екзархийско. Гърцизмътъ отиде и по-далечъ: той постави въ услугитѣ на тия разбойнически чети — срамно е да се каже — даже и *християнството си*. Защото, документално се доказва, че патриаршеското висше и нисше духовенство не само подпомагаше, но и организираше гръцкото въ Македония разбойничество. Па даже тия разбойнически чети започнаха да зоватъ. . . „владишки чети“. А българитѣ въ Турция, поради своето послѣ побуната безсилне, само търпѣха и стѣнѣха. . . . Ние пкъ, тукашнитѣ българи, въ силата на своята толерантностъ, само пльнѣхме сърдцата си съ възмущение. . . Гърцизмътъ, обаче, въ безсрамието и дързостта си отиде още по-далечъ: той дойде тукъ въ България, между самитѣ насъ, за да върши българоубийствена пропаганда. Оказа се, че въ България, между българскитѣ поданици, сж били събирани пари за издържане на гръцки чети въ Македония; че тукъ, въ България, сж били организирани четници за изтрѣбване на българщината въ турско; и че тая прѣстѣжина дѣйностъ е била подпомагана и даже ръководена отъ гръцки у насъ консули и отъ гърци, бълг. обществени служители. . . Но. . . туй бѣше вече прѣпълване на чашата на българското спокойствие и търпение. . . Трѣбваше само нѣкой да драсне запалката, за да избхне пламъкътъ на антигръцкото движение. . . Нѣкой ли драсна тази запалка, съ каква цѣль я той драсна и на врѣме ли бѣше тя драсната — не влиза въ кръга на моитѣ размисления. Азъ искамъ само да констатирамъ, че проявилото се напоследъкъ у насъ антигръцко движение корени дълбоко въ кипването на българското сърдце, отдавна пльнено и прѣпълнено съ чувство на възмущение отъ гръцката разбойническа въ Македония дѣйностъ. . .

Нека другитѣ обществени тълковачи рѣшаватъ до колко туй движение е законно и полезно за насъ, и какви форми трѣбва да вземе то за въ бъдеще.

За менъ е достатъчно тукъ да констатирамъ, че колкото реченото движение и да има своитѣ слаби и лоши страни, то все пакъ е изразъ на една справедлива общербългарска осжда на прѣстѣпнитѣ, безчовѣчни и антихристиянски спроти беззащитния български робъ дѣйствия на гърцизма, начиная отъ „нефилетическия“ цариградски патриархъ и свършвайки съ обикновения гръцки четнишки разбойникъ.

Нека сжщо другитѣ обществени тълковачи осждатъ заслужащитѣ осжда наши буйства, и отдадатъ по вину всѣкому, който е участвувалъ въ тие врѣдящи намъ и на справедливото ни дѣло буйства и безчинства.

Азъ, обаче, чувствавамъ дълга на страницитѣ на тая духовна газета открито да извади на общественъ показъ слѣднитѣ слаби и осждителни страни на движението:

Трѣбва прѣди всичко да се съжальява, че не се съобрази да се ограничатъ и прѣдварятъ всѣкакви дѣйствия, що ни вътрѣшно развалѣха, и изобщо врѣдѣха. Съ проявени буйства и изстѣпления ние само усиливахме у себе едно лошо чувство на политическа и човѣшка необузданостъ, и давахме въ ржцѣтъ на зложелателитѣ си едно оржие противъ главната наша народна цѣль. Т. е., съ цѣлото македонско движение ние гонѣхме добиване на общечовѣшки правдини и свобода въ Македония (автономия, § 23 отъ конгреса въ Берлинъ); а съ нелегалнитѣ нѣкои дѣйствия на антигръцкото движение дадохме материалъ на зложелателитѣ на българщината да говорятъ, че автономна Македония щѣло ужъ да значи самоизтрѣбваща се Македония. Това вече открито ни го казаха такива мѣродавни вѣстници, като австрийския „Neue Freie Presse“ и германския „Kölnische Zeitung“, и ние не трѣбва да се правимъ оглушки прѣдъ грозното това послѣдствие за общенародния ни идеалъ. Колкото да сж психологически или инакъ нѣкакъ-си изясними реченитѣ осждни буйства, ние най-малко. . . — трѣбва строго да ги осждимъ. Туй е по-достолѣино за справедливата народна кауза. . .

Второ. Трѣбва да се осжди сжщо и проявеното безразборно — често безъ право и нужда — прѣвземе на храмове, разхвърлянето въ тѣхъ на свещени прѣдмети, или разпокъсването на свещени тамъ книги. Азъ зная, че тие ми редове на мнозина не ще се поправатъ. Ала считамъ го за свещенъ дългъ да заявя: че такива дѣйствия сж най-малко: една непочитъ къмъ свещенитѣ символични прѣдмети. Въ наша собствена полза, струва ми се, е да се разбере, че привикването на масата, напр. да къса църковни книги и безредничн въ свещени огради, е нищо повече отъ. . . — подсячане на най-светото дърво, на което ний сами сѣдимъ.

Най-послѣ, азъ трѣбва да обърна внимание още и на друго едно обстоятелство, което почти всички старателно заобикалятъ. А то е:

Съ антигръцкото движение ние искахме да кажемъ на гръцитѣ просто и ясно: „вие трѣбва, ние ще ви заставимъ да падите *националнитѣ* ни чувства и интереси“. И тоя свой високъ и мощенъ гласъ ние издигаме прѣдъ *чуждитѣ* тогава, когато ние равнодушно и прѣстѣпно гледаме какъ *наши* държавни даже служители дръзко плюятъ на национални чувства и идеали.

Питамъ сега: не е ли смѣшно, не е ли унизително за насъ да изискваме отъ чуждитѣ уважение на националното ни достоинство, когато допускаме, ако не и поддържаме, *свои собствени* ратоборци отъ държавно-обществена катедра да прѣзиратъ и да учатъ да се прѣзира национална честъ и достоинство?... Азъ мисля, че оня само народъ заслужава уважение на националното му достоинство, който самъ се уважава като народъ съ своя душа и честъ...

Затога, нашитѣ усилия трѣбва да се отправятъ поне еднакво, както за отстранението на грѣцката българофагия, тѣй и за прѣмахването на българската автофагия.

Туй е по-сигурно и по-достойно. И при такива само условия нашиятъ справедливъ протестъ противъ грѣцкитѣ безчовѣчии въ Македония ще има истинска и трайна цѣна и мощь.

Д-ръ Стеф. Цанковъ.

По дѣятелността на III свещеническо събрание.

Общезвѣстна истина е, никоя страна не може да се управлява безъ закони. Държава безъ закони, това би било цѣлъ хаосъ, въ който всѣки нейнъ поданикъ би се загубилъ, а самата тя ще изчезне. Същото е и съ общества и дружества. Каквото и да е дружество ако иска да съществува, трѣбва да се придържа о известна уставъ — законъ — въ който да бждатъ опредѣлени цѣлитѣ, които прѣслѣдва, както и срѣдствата за постигнатието имъ. Безъ уставъ всѣки членъ би работилъ споредъ своето разбиране и тогава дружеството загубва значението си. Устава е лепило, така да се каже, което съединява членоветѣ въ едно цѣло; той е сила, на която всички членове се облѣгатъ и работятъ за постигане обща цѣлъ. Членове пѣкъ на дружество, които не зачитатъ, не се подчиняватъ на устава му, прѣставатъ да бждатъ негови членове. И това е много естествено: щомъ нѣкой членъ се яви съ мнѣние противъ на устава, който е изразъ на болшинството, невъзможно му е да работи съ това болшинство и трѣбва да се отстрани. Ако ли пѣкъ неговото мнѣние се усвои отъ повечето членове, явява се нужда да се измѣни посоката на дружествената дѣятелность, а това влече слѣдъ себе си измѣнението на устава. Това е правило за всички дружества; безъ това тѣ се разпадатъ.

И ние — свещеницитѣ имаме дружества — Епархиалнитѣ братства, но не се придържаме о горѣпоменатото правило и затога, споредъ менъ, тѣзи братства не сж показали до сега особени успѣхи.

Устава на Епархиалнитѣ ни братства, който се нареди отъ Св. Синодъ, е въ законата си сила, та ние — всички свещеници въ България се считаме членове на тѣзи братства. Обаче, като че всички сме си задали за цѣлъ да работимъ противъ този уставъ, или, най-малко несъгласно съ него. Да кажъ, това ми дава поводъ дѣятелността изобщо на III общо свещеничество събрание, каквато отблѣжихъ вѣстникитѣ. (1)

Всички свещеници — членове на братствата трѣбва да се придържатъ о сега дѣйствующия уставъ, а това

най-вече трѣбваше да стори общото свещ. събрание, ако искрено желаете, Св. Синодъ да утвърди рѣшенията му. Иначе всѣко рѣшение, взето несъгласно устава, *съ право* ще бжде отхвърлено отъ Св. Синодъ, и тогава ние, по обикновеному, ще започнемъ да викаме противъ него, че не слушалъ гласа ни. Ако събраннето, казвамъ, искаше да се утвърдятъ много отъ рѣшенията му, трѣбваше *най-напрѣдъ* да поиска измѣнението на устава, понеже това право му е дадено отъ чл. 29, а не да си присвоява права, които не притѣжава. Така, въ устава не е дадено право на общото свещеническо събрание да разглежда законитѣ въ страната ни и да прѣдлага проекти за измѣнението имъ (разбира се, закони касателно църковнитѣ работи). Ако събранието считаше това за необходимо, трѣбваше да бжде послѣдователно и да поискаше измѣнението на устава, та да добие законото право да бжде помощникъ на Св. Синодъ въ законодателнитѣ работи.

Както споменахъ, III общо свещ. събрание не направи това, а си присвои права които нѣма, но затога и Св. Синодъ не е длъженъ да утвърди много отъ рѣшенията му. За примѣръ ще посочъ едно отъ тѣзи рѣшения, а то е, дѣто III общо свещ. събрание иска за-напрѣдъ Архирейскитѣ намѣстници да бждатъ избираеми. Както ясно се види, това рѣшение е проектъ за измѣнение чл. 57 отъ Екзарх. уставъ и не почива на никой членъ отъ уставъ на братствата и затога, съ положителность може да се каже, че нѣма да бжде утвърдено отъ надлѣжното мѣсто. Формално това искание на събранието не почива на устава, но то не е праведливо и по своята сжщина и ние ще поговоримъ по това въ слѣднитѣ редове.

Това, що е митрополия за епархията, сжщото е и Архирей. Намѣстникъ за духовната околия, съ ограничението само на нѣкои права, които принадлежатъ изключително на Епархиалнитѣ архiereи и съвѣти. Ето защо Архирей. Намѣстникъ за свещеницитѣ отъ околията е началникъ, ревизоръ и наставникъ, а за християнитѣ е лице, което споредъ наредбитѣ, може да разрѣшава нѣкои тѣхни спорове и нужди. Лицето, на което се възлага тази деликатна служба, трѣбва да притѣжава качества изброени въ чл. 58 отъ Екз. уставъ; нѣ никакви качества не бихъ помогнали никому да изпълни тази длъжность съвѣсно, споредъ менъ, ако нѣма известна *властность* — авторитетъ. Дѣйствително този авторитетъ се крѣпи съ добритѣ душевни качества, които може да притежава лицето, но най-сигурно се крѣпи съ това, че Архирей. Намѣстникъ се назначава отъ Епарх. Архирей и има, макаръ и неплни, неговитѣ права. Отъ тукъ Архирей. Намѣстникъ черпи рѣшителность да дѣйствува енергично. Ако нѣкой свещеникъ е провиненъ въ нѣщо или прави известни грѣшки; той ще затаетъ на положението си и, по силата на своето пълномощие отъ Епар. Архирей, ще настоява да се изправи сторената грѣшка. Тази рѣшителность не може да се очаква отъ изборния Архирей. Намѣстникъ; още повече, че нищо не може да ни гарантира, че ще бжде избранъ неспрѣмено най-добрия. Общо казано, съ изборността ние искаме да вържемъ, така да се каже, рѣдѣтъ на Архирей. Намѣстникъ и да намалимъ контрола надъ себе си, понеже и най-добрия по качества Архирей. Намѣстникъ, ако поиска справедливото наказване на нѣкой бунтъ, вироглавъ свещеникъ, ще

(1) Тия редове пишемъ на основание на данитѣ, черпени изъ вѣстникитѣ за рѣшенията на III св. съборъ.

бъде замѣненъ съ тяхъ, който не е въ състояние да настоява за исправление на грѣшките.

Има една неяснотъ въ рѣшението. Намѣстници да се избиратъ, но отъ кого? — Ако избирателитѣ сж само свещеницитѣ, казахме що ще бъде, а ако този изборъ става като обикновенитѣ отъ всички християни въ околията, то не е мѣчно да разберемъ, че и тази длъжностъ, ще стане партизанска, а отъ това само лошо може да се очаква. Може би ще ни се възрази, че добрия, съвѣстния свещеникъ е далечъ отъ партизанскитѣ кипежи и не ще севляе отъ никакви партизани. Да! така трѣбва да бъде, но дѣйствителността говори съвсѣмъ иначе; за да се увѣримъ въ това не е мѣчно. Който е присѣтствувалъ поне единъ пътъ на изборъ за делегати за общото свещеническо събрание, увѣрилъ се е, безъ съмнѣние, че ние — свещеницитѣ много малко се различаваме въ изборитѣ отъ отъ обикновенитѣ хора! . . . И това става при изборъ за делегати, на които майдата трае много малко, а какво ще става при изборитѣ за Ариер. Намѣстници, не е мѣчно да се прѣдвиди.

Вънъ отъ всичко това, съ изборността на Архиер. намѣстници се отнема едно право на Архисреитѣ, което тѣ иматъ, като върховни началници на епархията. И не може да се разбере, какъвъ началникъ ще бъде Епархиалния Архиерей, ако неговитѣ *замѣстници* сж въ рѣцѣтѣ на други! Казвамъ „въ рѣцѣтѣ на други“, защото друго-яче не може да бъде: който избира е властенъ надъ онзи, когото избира. Споредъ скромното наше мнѣние намѣстницитѣ трѣбва да се назначаватъ отъ онези, които ще замѣстватъ и никакъ не е умѣстно да искаме да избираме чужди — не наши намѣстници.

Другъ е въпроса, ако Ш общо свещ. събрание искаше да изтъкне факта, че много отъ Архиер. намѣстници не изпълняватъ длъжността си съвѣстно. Въ такъвъ случай ние въ всѣко врѣме имаме право да искаме съвѣстно изпълнение на длъжността; никой не ни е отнелъ правото да посочваме грѣшкитѣ открито, но, ако такива грѣшки има, а не да се криемъ задъ нѣкакви „рѣшения“ и „доброжелателства“ на църквата. Ако това бѣ сторило Ш общо свещ. събрание, всѣки би се съгласилъ съ менъ, че то щѣше да работи въ духа на устава, защото, когато, Архиер. намѣстникъ изпълнява съвѣстно длъжността си, той косвено прѣслѣдва и цѣльта на братствата: „нравствено-религиозното прѣуспѣване на християнитѣ“, а това всички трѣбва да желаемъ.

Свещ. П. Димитровъ.

Едно писмо на синъ до баща.

Татко, прѣмили татко!

Връща се най-послѣ погибающия ти синъ — синъ, недостоенъ да се нарече съ това свещено име. Ахъ, това азъ дълбоко чувствувамъ, като се наричамъ твой синъ. Но азъ идж при тебе: гласътъ на синовна любовъ, гласътъ на дълбоко разкаяние ме заставя да дойдъ.

Татко, приеми сина си, нѣкога упоритъ и не послушенъ, но сега разкаенъ — приеми ме съ тазинисходителна любовъ, съ каквата Небесния Отецъ ме прие.

Прѣмили татко, Богъ се смилъ надъ мене. О, колко е висока и дълбока божествената любовъ! Какво безбрѣжно море на дълготърпение и милосърдие.

Голѣмината на едно писмо не ми позволява да ти изложя подробно плачевната история на живота си, отъ какъ се отдѣлихъ отъ твой домъ. Но това, което може да утѣши родителското ти сърдце, азъ немогъ да ти не съобщя.

Ти, прѣмили татко, самъ знаешъ, колко въздишки отъ дълбочината на сърдцето, вие съ покойната ми майка отправяхте къмъ Бога за злонравия си синъ, който прѣзираше всичкитѣ ви съвѣти. Но на тебе, разбира се, не сж известни послѣднитѣ думи, които ми каза безцѣнната ми майка, нѣколко минути прѣди смъртта си. Смъртоносната болѣстъ бѣше вече съвсѣмъ разстроила и прѣкосила всичкитѣ ѣ сили; но да ме посвѣтва тя сѣкашъ бѣше подкрѣпена отъ Самия Богъ. Тя ме пригърна съ треперяща рѣка и ми говори съ жаловитъ гласъ, който прониква въ дълбочината на душата ми „Сине мой, единствени мой сине, дѣте на безбройни сълзи, проляти отъ мене и отъ благочестивия ти баща! Погледни майка си, която лѣжи на смъртното легло. Ахъ, кога-и-да-е и тебе ще постигне този неизбѣженъ смъртенъ часъ, — и що ще бъде тогавъ съ тебе? . . . О, сине мой! Помисли, че живота е кратковрѣменъ, а вечността е безкрайна! . . .“

Тогавъ азъ се зяхъ съ сълзи. За нещастие това бѣхъ сълзи отъ скръбъ за близката раздѣла съ прѣмилата ми майка, отколкото сълзи на разкаяние. Майчинитѣ съвѣти бѣхъ скоро забравени. Азъ денъ и ноцѣ мислѣхъ планъ, какъ да успокоя мъчителното си желание за свобода и независимостъ и да наситя жаждата си за светски удоволствия. Родителскиятъ домъ ми стана тѣсенъ, и твоята, прѣмили татко, свещена строгостъ ми стана непоносима. Азъ не можехъ да остана по-вече при тебе, оставихъ дома ти и тръгнахъ отъ село на село, отъ градъ на градъ, безъ самъ да знамъ, кждѣ и за какво ходя. Азъ бивахъ еднъ слѣдъ друго: ту музикантъ по свадби, ту учителъ по танца, ту домашенъ учителъ и прѣписвачъ на ноти; даже въ продължение на шестъ мѣсеца бѣхъ слуга у единъ фйтонджия. Азъ вече не се грижахъ да бждж на почитъ, да имамъ нѣкакво значение въ свѣта. За мене бѣше все едно, на почитъ ли съмъ или не съмъ. Азъ искахъ само да се насладя отъ живота.

Два пжти бѣхъ опасно болѣнъ, и двата пжти безъ да има кой да ме гледа, безъ лѣкаръ и безъ лѣкарство; така че, оздравението си дължи единствено на Божието милосърдие, което ме запази, за да се прослави то чрѣзъ мене — най-недостойноя. И двата пжти като бѣхъ болѣнъ, азъ не оставяхъ не посѣтенъ отъ милующата благостъ. Азъ даже усѣщахъ у себе си началото на това блаженото разкаяние, съ което никой не се разкайва. Но нивата на сърдцето ми бѣ съвсѣмъ запустѣла и обрасла съ тръни и вълчица, така што доброто сѣме неможеше да пустне коренъ и да израсте. Азъ не мислѣхъ за Бога; естествено е, че азъ немислѣхъ сжщо и да посѣщавамъ богослужението. „Богослужението е прѣдметъ на благочестивия, а азъ не съмъ благочестивъ и не съмъ мислилъ да бждж такъвъ. За мене е доста да не бждж зълъ, защото никога отъ ближнитѣ необиждамъ и не оскърбявамъ“.

Така разсъждавахъ въ заслѣпяването си, и въ това си състояние живѣехъ почти като живъ човѣшки трупъ безъ безсмъртна душѣ.

Най послѣ добриятъ Пастиръ потърси изгубената овца. Колкото горѣстно трѣбваше да се отрази на родителското ти сърдце всичко, което казахъ до сега, толкосъ пъкъ, навѣрно, приятно ще бѣде на възвишената ти душа да четешъ слѣдующитѣ редове:

Азъ вече ти се признахъ, че отъ какъ се отстранихъ отъ къщата ти, азъ нито веднажъ не отидохъ въ черкова. Нъ, случи се, че въ единъ недѣленъ день бѣхъ поканенъ да идъ на литургия, да слушамъ пѣвцитѣ и проповѣдта. Азъ се съгласихъ. Намѣрението ми бѣше: до послушамъ пѣвцитѣ, а когато се почне проповѣдта да излѣзна. Нъ, отчасти срамътъ, ме задържаше. Проповѣдта не слушахъ, но мислитѣ ми бродѣхъ по широкия свѣтъ. Азъ чухъ само текста на проповѣдта. Той бѣше отъ притчата за блудния синъ. Краятъ на проповѣдта, въпрѣки волята ми, възбуди вниманието ми. Проповѣдникътъ се малко поспрѣ; това ми направи впечатление и ме застави да бѣдъ внимателенъ. Дълбока тишина царуваше въ всичкия събранъ народъ. Тогасъ проповѣдникътъ почна да говори се важенъ, а сжщеврѣмено и умилителенъ гласъ:

„Благочестиви, изкупени съ скъпа цѣна, души! Може би и тука, между насъ, има заблуденъ, нещастенъ синъ, който, отдалеченъ отъ родителския си домъ, търси скотска храна, скотски наслаждения. Ако дѣйствително се намѣрвашъ между насъ, неблагоприятни сине, то остави порочния, бѣдствения си животъ и се върни при баща си. Ваикни въ четеното днесъ Евангемие; съ каква радостъ те посрѣща добрия ти баща и какъ нѣжно те пригрѣща! Азъ те моля, моля те въ името на Исуса Христа, повърни се въ пътя на добродѣтелта и иди при баща си“.

Тѣзи думи, като гръмъ, ме цѣль потърсихъ. Не знамъ, мечта ли бѣ това, или дѣйствително бѣ така, но ми се стори, че прѣповѣдникътъ въ това врѣме, безъ да спуща очи, ме гледаше. Това усили дѣйствието на думитѣ му върху сърдцето ми. Азъ бѣхъ толкова трогнатъ, че отъ силното вътрѣшно безпокойствие не можехъ да остана въ черкова: стана ми лошо. Азъ отидохъ въ една гора, паднахъ на земята и грѣмко извикахъ: Боже, Милостивъ бѣди къмъ мене грѣшника! Отъ притеснение на сърдцето азъ неможехъ нито да мисли, нито да говоря нѣщо друго, а постоянно само повтарѣхъ: Боже, бѣди милостивъ къмъ мене грѣшника!

Вѣчното милосърдие чу плачевния ми писъкъ. Скрѣбта ми бѣше така голѣма, че сѣкашъ сърдцето ми се разкъса на двѣ. Най-сетнѣ изворъ сълзи се излѣхъ изъ очитѣ ми, и скрѣбта ми се измѣни въ кратко умиление. Азъ подигнахъ очи къмъ небето и извикахъ: Исусе, Сине Божи, смил се надъ мене!

Но ахъ! възможно ли е до такава степенъ да се обикне толкосъ упоритъ грѣшникъ, какъвто бѣхъ азъ? Когато се още помолихъ и извикахъ: Сине Божи, смил се надъ мене! — Той се вече смил. Нѣкаква неопируемо сладостно чувство на утѣшение и спокойствие ме проникна. Азъ не слушахъ съ ушитѣ си, почувствахъ въ дълбочината на душата си нѣкакъвъ гласъ, който ми изрече: „миръ!“ Азъ станахъ и почувствахъ сили въ душата и тѣлото си; сѣкашъ дишахъ съвсѣмъ другъ

въздухъ, отколкото по-прѣди. Отидохъ въ квартирата си, потопенъ въ дълбокъ срамъ, а сжщевремено изпълненъ и съ тиха радостъ. Тука, въ стаята си, азъ пакъ паднахъ на колѣнѣ и си довършихъ благодарствената и хвалебна молитва. Сега азъ горя отъ желание да дойдъ часъ по-скоро при тебе, прѣмили ми татко, и да излѣя балсамъ на разраненото ти отъ горѣсть сърдце, макаръ да не знамъ живъ ли си, или може би си отишълъ въ страната на блаженитѣ. Впрочемъ тази невѣстностъ не трая дълго. Азъ скоро узнахъ, че ти си живъ; бързо се готви за пътъ, и слѣдующата сѣбота се надѣвамъ да намокря рѣцѣтъ ти съ сълзитѣ си. Увѣренъ съмъ, че ще ме постигъ.

Прѣв. Свещен. Иорд. Стойковъ.

Изъ допискитѣ.

Г-нъ „*Instruisto*“ ни изпраца писмо изъ селото Б., въ което описва една постѣпка на селския свещеникъ, като остава оцѣнката намъ. Работата е такава.

Свещеникътъ е новъ въ селото, и още нѣма своя къща, а живѣе подъ наемъ. Съ пестение и трудъ той спечелилъ такава сума, съ която може да си приобрѣти жилище. „Въ това — казва дописника, не само никой го не обвинява, нъ още му съчувствувать всички. Нѣкой си Торбовъ, който починалъ въ селото Б., ималъ зимание-давание съ много селени, въ числото на които влиза и селенинътъ Каменъ. Право или неправо, тия селени били задължени прѣдъ Торбова много, и наслѣдницитѣ му дошли да прѣчистятъ смѣткитѣ, като дали подъ сждъ длъжницитѣ, зели изпълнителни листове и дошли съ сждебнитѣ власти да събиратъ взисканията си. Продали се много имущества, между които и имотитѣ на Каменъ заедно съ дома му. Домътъ на тоя Каменъ се намиралъ въ най-хубавото мѣсто на селото, та се очаквало да се явятъ много наддавачи. За голѣмо удивление обаче на всички, не се явилъ никой, ни отъ селото, ни отъ другадѣ. Единственниятъ наддавачъ билъ синътъ на починалия Торбовъ, върху когото и останала къщата Каменова за 800 лв. Липсата отъ други наддавачи се обяснява съ това, че Каменъ билъ любимъ отъ всички, и никой не искалъ да изпѣди тоя добъръ човѣкъ отъ бащиното му огнище. Като се свършила продажбата, и като вече сждебния приставъ поканилъ Камена да се изнася съ дѣцата си, явили се трима-четирма милостиви и християни людие и прѣдлагатъ на Торбова 1200 (вмѣсто 800 лв., 400 лв. печалба, само да не разплаква доброто сѣмечество. Торбовъ тогава открилъ, че той наддавалъ не за себе си, защото нему къща въ с. Б. нѣтрѣбва нъ за селския свещеникъ, и притурилъ: „азъ съмъ съгласенъ да отстъпя къщата и безъ никаква печалба, ако бѣше моя, нъ тя е вече на дѣда попа; помолѣте него, та той да склони. Селенитѣ увѣрени, че дѣдо попъ да бѣде добъръ да отстъпи, отишли при него и го замолили да земе 1200 лева, съ тѣхъ ще купи друга къща, а такива има много, нъ да не разплаква туй добродѣтелно сѣмейство. Какво обаче е било тѣхното учудване, когато той отказалъ да приеме прѣдлаганата му сума и да повърне къщата на Камена. „Купилъ съмъ законно, ще владѣя“ — билъ отговора. Ходили и

други селени да се молятъ на свещеника, нъ той останалъ непрѣклоненъ. Каменъ съ стара майка жена и дѣщцата си, прѣдъ цѣлото събрано село билъ изпденъ, и при плача на горката жена, която разплакала всичкитѣ, само единъ останалъ безъ чувствование. Сега Каменъ живѣе въ братовчедата си.

Общото съчувствие къмъ Камена произлиза освѣнъ отъ неговата доброта, още и отъ това, че тоя дългъ е парасналъ по лихварски начинъ. Всички казватъ: „язкъ, ние го мислѣхме за нѣщо, ала сега иде ни да го не погледнемъ!“ — казватъ всички.

„По законитѣ на страната — казва дописника, дѣдо попъ има право и никой не може го застави да отстъпи къщата, но по закона на Божиата правда, на която той служи; по закона за християнското милосърдие — пише дописника: не трѣбваше ли да отстъпи къщата, та да не заплаче цѣло едно сѣмейство, и съ него още и много сѣмейства? „Какъ оцѣнявате тая постъпка на нашия свещеникъ?“

Ние изложихме случката тѣй, както тя ни се описва и на свѣстѣта на дописника остава до колко е тя вѣрно изложена. Тежко е игсто на свещенослужителя, и за да стане туй иго леко, той трѣбва да направлява всичкитѣ свои дѣяния, щото да бѣде обкрженъ отъ ореола на всеобщата обичъ и уважение на пасомитѣ; въ всичко да има единствено благо на църквата и благо на народа (пасомитѣ свои). Въ дадения случай благоговѣйния свещеникъ да ли е постъпилъ съгласно туй начало, или не, оставаме на него самичкъ да рѣши. Туй което можемъ да утвърдимъ съ положителностъ е, че въ сѣмейството на Камена, на и въ сѣмействата на неговитѣ роднини и близки, той — свещеникъ, нѣма да бѣде приеманъ съ любовъ, прѣданостъ и уважение. Самъ нека разсѣди: да ли е прѣподчинително да изгуби къщата (ще си купи друга) или да изгуби сърдцата на толкова свои пасоми. И което намѣри за подобрѣ, туй нека направи. Намъ обаче, ще бѣде много приятно, ако въ идущия брой отбѣлѣжимъ, че добрия и благоговѣйния свещеникъ е приобрѣлъ не къщата, а сърдцата на оскърбенитѣ и тѣхното прѣдишно уважение и прѣданостъ.

Редак.

Белетристика.

Смъртъта на праведника.¹⁾

Ти ме молишь, вѣрна ми приятелко да ти опиша всичкитѣ събития, които се сбѣднаха за прѣзъ цѣлото врѣме, откакто се раздѣлихме. Прѣзъ това врѣме, гласътъ е далечъ дори и до тебе, а тайнственостъта, въ която сж замотани тѣзи събития, влива въ сърдцето ти грижи за участъта ми.

Покорявамъ се на нѣжната ти покана и ето че ще се постарая да поприбера въ паметъта си всичкитѣ поменични спомени, изъ живота ми тукъ, които сж разхвърлени като расповѣсанъ синджиръ. Ако въ това ми описание налетитъ обстоятелства, които да разбъркатъ разума ти, тогава спомни си мила ми, че върховната

¹⁾ Пише Клавдия Прокула жената на Понтийски Пилатъ. на своята другарка Фулвия Герселия.

мошь на Твореца е покрила съ непрозрачна завѣса нашето раждане, живѣние и смъртъ, и че слабото смъртно същество не може да измѣри и напълно да разбере тайнитѣ имъ съдбини.

Нѣма да ти напомнувамъ какъ спокойно прѣкарахъ днитѣ въ Нарбона, подъ родителската закрила и подъ защитата на твоето приятелство. Ти знаешъ, че слѣдъ като настѣпи шестнадесетата пролѣтъ отъ живота ми тогава азъ се омѣжихъ и брачно съединихъ съ римлянина Понтий, потомкъ на старинска и знатня фамилия и който тогава заемаше важна държавна служба въ Иберия (старото название на Испания. Бѣл. отъ Прѣв.)

Щомъ излѣзохме отъ църква, веднага трѣбваше да отпѣтувамъ съ Понтия въ областъта, която бѣ му повѣрена да управлява. Не ми бѣ приятно, нъ и не съжалявахъ, за гдѣто трѣгнахъ съ мъжа си, който по години си, можеше баща да ми бѣде. Азъ тѣжехъ за васъ, за мирния родителския домъ, за щастливата бащиния Нарбона, за хубавитѣ спомени, за зеленитѣ джбрави и за всичкитѣ ми мили и драги, и твърдѣ често поздравявамъ всички ви съ очи пълни съ сълзи. Първитѣ години на брачния ми животъ изтекоха мирно и спокойно. Небето ме надари съ синъ, който ми бѣ помилъ отъ очитѣ. Прѣкарвахъ врѣмето си въ изпълнение на длъжноститѣ си и въ удоволствия, достъжни за женитѣ. Синъ ми бѣ напълнилъ петъ години, когато по особена царска милость, Понтий въздигнатъ бѣ въ длъжностъта проконсулъ — управител на юдейската земя. Ние се изселихме и отпѣтувахме по много хубавъ и живописенъ пѣтъ, заедно съ слугитѣ си. Азъ много се радвахъ и гордѣхъ съ тази плодородна и богата земя, която мжжъ ми ще управлява отъ името на Римъ, който е господаръ на много народи. Пристигнахме въ Иерусалимъ, гдѣто особено ме отличаваха и почитаха; ала при все това азъ живѣхъ съвсѣмъ осамотена, защото Евреитѣ сж твърде горделиви и подозрителни и мразятъ чужденцитѣ, особено езичницитѣ, както тѣ ни наричатъ, и мислятъ че ние осекверняваме съ присѣтствието си светата земя, която Богъ завѣщалъ на тѣхнитѣ прадѣди.

И азъ се занимавахъ съ дѣтето си посрѣдъ моитѣ тихи и мирни градини, гдѣто миртитѣ се увиватъ около маслиновитѣ дървета, гдѣто хубавитѣ палми сж погиздави отъ Делосевитѣ палми, на се издигатъ успоредно съ лимониви и портокалеви дървета, които сж покрити съ цвѣтъ и съ чудно меризливи плодове. Тукъ, подъ тази хубава сѣнка и приятна хладнина шиехъ или плетѣхъ покровци за олтарната богомолня, или четѣхъ стиховетѣ Виргилиеви, които сж тѣй сладки за ухото а още по-сладки за сърдцето. Рѣдко ме посѣщаваше тукъ мжжъ ми, който бѣ мраченъ и твърде неспокоенъ. И макъръ той да бѣше строгъ и постояенъ и че се желѣзва рѣка държеше юздитѣ на управлението, и пѣкъ ржката му бѣше твърдѣ слаба да държи покоренъ този народъ, който дълго врѣме е билъ самостоятеленъ, който по природа е бунтовнически, който още е разпокѣсанъ на хиляди буйни секти и партии, нъ които се съгласяватъ само въ едно нѣщо: да мразятъ и до крайностъ, всичко римско. Само едно отъ знатнитѣ иерусалимски сѣмейства показваше къмъ мене извѣстно приятелство — а то е сѣмейството на началника на Синагогата. Мене всѣкога ми бѣше драго, когато дохождаше жената на този началникъ — Соломия, която можеше да служи

за образецъ на доброта и смирение. Дванадесетъ годишната ѝ дъщеря Семида, веселѣше малкото ни общество. Тя е мила и хубава, и прѣлесната ѝ косица украсяваше главата ѝ подобно на розитѣ Саронски. Тази майка и дъщеря ѝ сегизъ-тогизъ ми говорѣха за Бога на тѣхнитѣ бащи и ми четѣха нѣкои откъследи изъ своитѣ свещени книги. И да ли, драга ми Фулвио, да ти разкажа по нѣщичко отъ това, що съмъ слушала отъ устата на Саломия? Искашъ ли да чуешъ ония дивни пѣсни, които тѣ пѣятъ всевишному Богу на Иакова, на този единственъ Богъ, който не е сътворенъ, нито отъ човѣшка рѣка, като нашитѣ идоли направенъ, който е вѣченъ, който е недостъпенъ за страститѣ и пороцитѣ, каквито ние много пѣти обожаваме на нашитѣ олтари. Помня гласа Семидинъ. Тя пѣше и величаше милостивия и всемогщия Богъ, който съединява въ себе си мощъ и доброта, чистота и величие. Гласътъ Семидинъ съ звука на арфата прѣвъзнасяше съ благочестиви пѣсни великия царь израелски. И азъ често, когато оставахъ сама, при люлката на дѣтенцето си, опитвахъ на лирата си, да пѣя тѣзи пѣсни; пѣехъ и противъ волята си падахъ на колѣнитѣ и се молѣхъ Богу за милитѣ на сърдцето ми. Молѣхъ се на този Богъ, комуто и самата съдба съ желѣзната си рѣка се покорява, както слугата на господаря си. И да видишъ чудо, винаги ставахъ ободрена и утѣшена. Отъ нѣколко врѣме Семида е болна и единъ день, рано сутринята, като се събудихъ, съобщиха ми, че тя умрѣла безъ прѣдсмъртни мѣки, въ прѣгрѣдкитѣ на майка си. Силно развълнувана и нажалена отъ такавата ненадѣйна смъртъ на момиченцето въ най-хубавия разцѣтъ, азъ прѣгърнахъ сина си, разцѣлувахъ го и побѣрзахъ къмъ дома на починалата дѣвойка да плача заедно съ нещастната майка Саломия. Като стигнахъ до улицата, въ която бѣше къщата, моитѣ хора, съ мѣка голѣма можеха да отворятъ пѣтъ на моитѣ носилки; защото музиканти, пѣвци и тѣлни народъ се трупаха около къщата. Като дойдохъ до вратата, забѣлѣжихъ, че народътъ се одръпва и прави пѣтъ на ония, които дохождатъ, на които и азъ обърнахъ внимание, удивлявайки се съ любопитство. И тукъ, между тия, които идеха къмъ къщата, познахъ бащата на умрѣлата Семида; нѣ вмѣсто тѣгата и скръбта, които мислѣхъ, че ще видя на лицето му, азъ забѣлѣжихъ, че това почтено лице изражава дълбоко убѣждение, непонятата надѣжда, която азъ не разбирамъ. Съ него вървѣха трима души сиромашки облечени отъ долно съсловие, а подирѣ имъ идѣше мѣжъ, загнать въ мантия, здравъ, бодъръ и съ срѣдня възраст. Азъ го погледнахъ, и веднага си наведохъ очитѣ надолу, като че погледнахъ въ силния блѣсъкъ на слънцето. Струваше ми се, че челото му блѣсти силно, че зари, като лучезарни вѣнци изкачатъ изъ дивната му коса, която се спускаше по плѣщитѣ му, както носятъ назаретскитѣ жители. Не зная да ти изкажа туй, що осѣщахъ тогазъ, когато хвърлихъ погледъ на него. Това бѣше нѣкаква мощна притѣгателна сила и чезнение; защото въ всичкитѣ му черти се разливаше неописана сладость и нѣкакъвъ си таинственъ страхъ влизаше у мене за туй, че очитѣ му сияеха отъ блѣсъкъ, което ме прѣврѣщаше въ прахъ. Азъ тръгнахъ подирѣ му, безъ да зная и сама вѣдѣ отивамъ. Вратата се отвори. И азъ съзрѣхъ Семида.

Тя лежеше на маса, около която горѣха много свѣщи, кадѣха съ тимпанъ и прѣскаха разни меризми. Семида бѣше красива, особено спокойствие изразяваше лицето ѝ. Челото ѝ бѣше по-бѣло отъ онзи лилякъ, който бѣ разпрѣснатъ около нозѣтъ ѝ, а смъртната блѣдностъ се виждаше на хлѣтналитѣ ѝ срани и посинѣли устни. Саломия сѣди при мъртвата си дъщеря и мълчи, отъ горчива и тѣжка тѣга, загубила е всѣкакво чавство; тя и мене не забѣлѣжи като влѣзохме. Иаиръ, бащата на младата дѣвойка, влекна прѣдъ този необикновенъ човѣкъ, който бѣше застѣналъ край умрѣлата, и клекна прѣдъ него, подигна рѣката си и като се душеше отъ плачъ, показа му умрѣлата си дъщеря ѝ извика: Господи дъщеря ми е въ страшнитѣ ногти на смъртта; тя лежи мъртва, нѣ ако ти поискашъ, тя ще оживѣе!

Като чухъ тия думи, азъ цѣла се разтрѣперихъ, сърдцето ми взе да тупти при всѣкъ движение на този непознатъ човѣкъ. Той взе Семидината рѣка, устрѣми моцния си погледъ на умрѣлата дѣвойка и ѝ каза: Дѣвойко „стани“! Фулвио! Гледай чудо! Починалата го послуша. Семида се повдигна и сѣдна. Невидима рѣка я подържаше, очитѣ и се отвориха, тя прогледа. На устата ѝ се показа нѣжниятъ цвѣтъ на живота, тя си протегна рѣцѣтъ и извика: мамце! Овзи гласъ възкреси Семида! Майката и дъщерята горѣщо се прѣгърнаха, а бащата Иаиръ, като клечеше прѣдъ учителя, тѣй наричаха този чудотворецъ, милваше крайщата на дрѣхитѣ му и развълнувано викаше: какво трѣбва да правя, за да ти служа и да получа вѣченъ животъ!

„Научи и изпълнявай тѣзи двѣ правила на закона: Люби Бога и човѣцитѣ“ — отговори учительтъ.

Щомъ като каза това, той се отдалечи отъ насъ, като свѣтлина, отъ която лъчитѣ се прѣскаха на всички страни. Азъ колѣничихъ, а сама не знаехъ, кога съмъ паднала на земята и клекнала на колѣнитѣ. Ставамъ като отъ сънь, връщамъ се въ къщи, като оставихъ щастливото сѣмейство въ голѣма радость, която нито перото може да опише, нито искусниятъ живописецъ може да прѣдстави. Вечерята разказвамъ на Понтия всичко, което видѣхъ и чухъ, а той си наведе очитѣ и каза: Ти си видѣла Исуса Назарянина. Него го мразятъ фарисейтѣ и садукейтѣ, Иродовата партия и надмѣнитѣ левити отъ храма. Злобата и омразата всѣки день сѣ повече и повече расте у тѣхъ и отмѣщението имъ виси надъ Исусовата глава, а при това неговитѣ слова сѣ слова на мъдрецъ, а чудесата, които върши, сѣ чудеса на истинския Богъ.

И защо мразятъ Исуса? За туй, че той ги кара и осжда за тѣхната безправственость и лицемерие. Азъ единъ день чухъ, какъ той имъ казваше: „Вие сте рожба аспидина, вие товарите хорскитѣ плѣщи съ тежки и несносни брѣмена а сами съ прѣста си не искатѣ да ги подкрѣпите; вие давате десетъкъ на всичко, а оставате, що е най-главното бѣ закона: правосѣдието, милостята и вѣрата.“ Смисльта на тия думи е отъ голѣмо значение — дълбока и истинска. Тѣзи думи сърдѣха и дразнеха тия гордѣливци и много се опасявамъ какво ще се случи съ него.

Като чухъ това, казахъ горѣщо: ти ще го защитавашъ, ти имашд тукъ пълнѣйша власть!

Властьта ми тукъ, у този бунтовнически и разбойнически народъ е само за лице. . . . , При това азъ

много бихъ страдалъ душевно, ако бжда принуденъ да пролѣя кръвта на този мѣдрецъ. Слѣдъ тѣзи думи, Понтий стана и си отиде, замисленъ и загрижанъ, а азъ останахъ сама въ тежка и неизказана тѣга.

слѣдва.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Тѣхни Високопрѣосвещенства св. Варненския и Прѣславски митрополитъ г. г. Симеонъ и Русенския г. г. Василий на 6 того сж заминали отъ тукъ, София, за сѣдалищата на епархийтѣ си.

Изъ тукашното Християнско Православно Братство. На 6 того „Прѣображение Господне“ тукашното християнско православно братство е отпраанувало своя годишенъ патроненъ празникъ. На 5 вечерята е било отслужено петохлѣбие въ църквата „св. София“, а на 6 сутринята въ сжщата църква е била отслужена литургия, на които сж прижтствували повечето отъ членозетѣ на братството. Подиръ божествената литургия въ помещението на братството (салона на свещеническото братство) въ присжтствието на всички почти членове е билъ отслуженъ водосветъ отъ столничиятъ свещеникъ и членъ на братството Константинъ Гроздановъ.

Подиръ водосвета, братчикътъ Д-ръ Стеф. Цанковъ е държалъ бесѣда за значението на „Прѣображение Господне“, като църковенъ братственъ патроненъ празникъ.

Всенародния митингъ въ Пловдивъ. Както бѣхме съобщили въ миналия си брой, на 6-ий того въ Пловдивъ трѣбваше да се състои тѣй наречения всенароденъ съборъ, на който разнитѣ прѣдставители на сдружения и корпорации въ България трѣбваше да се произнесатъ по антибългарската дѣйностъ на гърците въ България и Македония. Съборътъ и митингътъ се дѣйствително състояли при участието на голѣмо число делегати (на събора) и въобще участующи (на митинга). Взетата резолюция е сходна въ общитѣ си черти на ония на прѣждестаналитѣ по разлититѣ градове и села за сжщата цѣль митинги. Трѣбва да ни радва тоя отраденъ фактъ, че съборътъ и митингътъ въ Пловдивъ сж минали мирно и тихо, безъ ни единъ инцидентъ, който би ни билъ компрометиралъ прѣдъ чуждия свѣтъ, и който нищо не ще спомогне ни на другитѣ, ни намъ.

Защо нещатъ семинаристѣ за учители? Бургаскиятъ вѣстникъ „Нова Епоха“ (брой 49, V год) на тагъ тема между другото пише и слѣдното, що е характерично за сѣкровеннитѣ мотиви на по-малки и по-голѣми да нещатъ семинаристѣ за учители:

„Нѣкой си младежъ, разказва речениятъ вѣстникъ, свѣршилъ семинарията тази година, пожелалъ да стане учитель прѣзъ текущата учебна година и за туй подалъ заявление до прѣдседателя на училищното настоятелство на казаното село, въ което имало вакантно мѣсто за такъвъ. Той сторилъ това и по-силното настояване на нѣкои отъ селянитѣ на това село, които го убѣждавали, че ще направятъ всичко за да бжде непрѣменно назначенъ за тѣхенъ учитель. Дошло врѣме за разглеждане въпроса за попълване вакантитѣ мѣста, както му е реда. Сложени биле на лице нѣколко кандидатоки заявления, между които и онова на въпросния младежъ. Слѣдъ повърхностно разглеждане на заявленията и документитѣ, дошълъ редъ на настоятелството да се произнесе: кого отъ просителитѣ да удовлетвори. Първи взелъ думата главниятъ учитель, който кой знае какъ присжтствувалъ тамъ.

— Можете, господа, почналь той, можете да подобрите когото щете отъ другитѣ кандидати, но не и семинариста. Азъ не искамъ да имамъ всевъзможни неприятности съ негова милость прѣзъ цѣлата учебна година. Зная, че той ще ми спонира на всяка стѣпка. Отъ първия день още ще започне да ни намира слаби въ вѣрата, ще настоява за редовно посѣщаване на църквата въ празнични дни и много

други. Не забравяйте, че той ще иска напълно прилагане закона за кръчмитѣ и дюкянитѣ въ празнични дни, добавилъ учительтъ.

— Да, да, нещемъ семинаристѣ! се обадилъ единъ отъ членозетѣ на настоятелството, който ималъ дюкянъ въ селото и влияние по общинскитѣ работи въ сжщото. Има право учительтъ, семинаристътъ не е за нашето село, гледайте други, завършилъ той веломудрено.

Не ще стѣнение, че тоя *вмятелецъ* настоятелъ е ималъ прѣдварителна срѣща съ тоя прѣждеговорившъ, из заслушалъ е убѣдителнитѣ му лекции и послѣдния взима неговата страна сега.

И безъ много забикалки, прѣдседателятъ слага върху заявлението на семинариста: „остава безъ послѣдствие“.

Коментарии сж излишни. Интересни мотиви за уволнение — нали?

Колко и кои сж протестантитѣ въ Бургазъ. Споредъ сжщиятъ вѣстникъ „Нова Епоха“, протестантитѣ въ Бургазъ състояли: отъ единъ чиновникъ въ едно сждебно учрѣждение и единъ печатаръ, за които разказватъ, че били вѣнчани отъ нѣкой си протестантинъ въ Самоковъ; — отъ единъ бакалинъ, който продава и протестански книжки и брошурки; — отъ едно момче въ едно кредитно учрѣждение, което се считало за „християнски социалистъ“; — отъ едно писарче „медиумъ—спиритисъ“; — отъ една жена, която ходѣла да чете молитви надъ болни; и *най-послѣ отъ едно здание* съ надписъ „молитвенъ домъ“, въ който ставали нѣкакви „вечеринки“.

Ние се надѣваме че примѣрнитѣ бургазки свещеници и новооснованото християнско православно братство „св. Кирилъ и Методий“ въ скоро врѣме ще съумѣятъ да турятъ точка и на туй протестанско общество въ Бургазъ.

Отпуснати, видоизмѣнени и прѣкратени пенсии и пособия, съгласно указа № 13 отъ 1-й юлий 1906 година.

И во Видоизмѣняватъ се пенсиятъ на слѣднитѣ лица:

1. Опрѣдѣлената съ указъ № 60 отъ 2 юний 1892 год. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Мария Иванчова, изъ гр. Трѣвна, въ размѣръ 222 л. 75 ст., да се намали на 110 лева годишно, като на сама вдовица, начиная отъ 23 октомврий 1905 година, защото дъщеря ѝ Гайна е встѣпила въ бракъ.

Надзетитѣ неправилно отъ пенсията 38 лева 75 ст., да се задържатъ отъ пенсията за 1906 година;

2. Опрѣдѣлената съ указъ № 60 отъ 2-й юний 1892 г. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Мария Иванова, изъ с. Шипково, Кулска околия, въ размѣръ 152 лева 25 ст., да се намали на 76 лева годишно, като на сама вдовица, начиная отъ 25-февруарий тая година, защото сина ѝ Александъръ е станалъ пълнолѣтенъ.

3. Опрѣдѣлената съ указъ № 84 отъ 10 ноемврий 1894 година наследствена пенсия на свещеническата вдовица Митра Иованикиева, изъ гр. Радомиръ, въ размѣръ 561 лева 30 ст., да се намали на 280 лева годишно, като на сама вдовица, начиная отъ 10 февруарий тая година, защото дъщеря ѝ Ранча на 9-й октомврий 1905 година встѣпила въ бракъ, а сина ѝ Славчо на 10 февруарий тая година е станалъ пълнолѣтенъ;

4. Опрѣдѣлената съ указъ № 156 отъ 8 ноемврий 1893 година, наследственна пенсия на свещеническата вдовица Юрдана Миланова, изъ гр. Елена, въ размѣръ 587 лева 25 ст., да се намали на 293 лева годишно, като на сама вдовица, начиная отъ 5 февруарий тая година, защото дъщеря ѝ Роза е встѣпила въ бракъ.

Надзетитѣ отъ пенсията за февруарий тая година 21 лева 30 ст., да се спратъ отъ пенсията за м. мартъ сжщата година.

5. Опрѣдѣлена съ указъ № 43 отъ 30 май 1898 година, наследственна пенсия на свещеническата вдовица Стояна Николова, изъ с. Бериево, Севлиевска околия, въ размѣръ 389 лева 25 ст., да се намали на 194 лева годишно, начиная отъ датата на опрѣдѣлението ѝ, 1-й априлий 1898 г. защото неправилно е била пенсионирана, като вдовица съ едно малолѣтно дѣте, именуемо Митю (Маринъ), когато това

дъте не е било нейно законно родено, а внуче — дъте на дъщеря ѝ.

Надзетата неправилно сума 1508 лева, за време от 1-й априлий 1898 г. до 31 декември 1905 година, ще се издължава съ спиране пенсионната книжка от началото на 1906 год. до издължение, ако речената свещеническа вдовица не внесе изведнаж надзетата сума;

6. Опрѣдѣлената съ указъ № 9 отъ 12-й априлий тая година наследственна пенсия на свещеническата вдовица Дона Х. п. Радева Х. Петрова, изъ с. Кованлъка, Търновско, въ размѣръ 411 лева, да се намали на 205 лева годишно, като на сама вдовица, начиная отъ 4 декември 1905 год. защото дъщеря ѝ Стефана и сина ѝ Давидъ сж встъпили въ бракъ.

II. Прѣкратаватъ се пенситѣ на следнитѣ починали лица:

1. Опрѣдѣлената съ указъ № 21 отъ 21 априлий 1891 година, наследственна пенсия на свещеническата вдовица Анна п. Зафирова, изъ гр. Самоковъ, въ размѣръ 146 лева 80 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 22 мартъ тая година;

2. Опрѣдѣлената съ указъ № 43 отъ 14 юний 1895 г. пенсия на свещеника Андонъ Пейчовъ, изъ гр. Бръзникъ, въ размѣръ 597 лева 35 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 11-й априлий тая година;

3. Опрѣдѣлената съ указъ № 61 отъ 31 май 1893 год. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Евдокия п. Тошева, изъ гр. София, въ размѣръ 360 лева годишно, да се прѣкрати отъ 10-й априлий тая година;

4. Опрѣдѣлената съ указъ № 14 отъ 12 мартъ 1893 г. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Ивана Василева, изъ гр. ст. Загора, въ размѣръ 270 лева годишно, да се прѣкрати отъ 2-й януарий 1904 година;

5. Опрѣдѣлената съ указъ № 14 отъ 8 мартъ 1894 г. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Мина Николова, изъ гр. Чирпанъ, въ размѣръ 270 лева годишно, да се прѣкрати отъ 19 декември 1905 година.

Надзетитѣ неправилно отъ пенсията за декември 8 лева 25 ст., да се поискатъ отъ наследниците на починалата;

6. Опрѣдѣлената съ указъ № 84 отъ 10 ноември 1894 година пенсия на свещеника Никола Недѣлчевъ, изъ гр. Провадия, въ размѣръ 366 лева годишно, да се прѣкрати отъ 22 февруарий т. г.;

7. Опрѣдѣлената съ указъ № 96 отъ 14 юлий 1897 г. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Стана Георгиева, изъ с. Осиковица, Орханійско, въ размѣръ 180 л. годишно, да се прѣкрати отъ 4-й мартъ тая година;

8. Опрѣдѣлената съ указъ № 19 отъ 15 юний 1902 г. наследственна пенсия на свещеническата вдовица Мария п. Станкова, изъ с. Салашъ, Вълградчикска околия, въ размѣръ 100 лева 50 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 25 януарий тая година;

9. Опрѣдѣлената съ указъ № 88 отъ 13 юний 1897 г. пенсия на свещеника Петръ Мариновъ, изъ с. Малка Желъзна, Тетевенска околия, въ размѣръ 385 лева 50 ст. годишно да се прѣкрати отъ 1-й ноември 1905 година;

10. Опрѣдѣлената съ указъ № 45 отъ 30 май 1898 г. пенсия на свещеника Маноль Ангеловъ, изъ гр. Русе, въ размѣръ 862 лева 50 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 15 февруарий тая година.

11. Опрѣдѣлената съ указъ № 43 отъ 28 септември 1900 год. наследственна пенсия на свещеническитѣ сираци Тодоръ и Рада п. Цвѣтанъ Цвѣтанови изъ с. Каалий, Борисовградска околия, въ размѣръ 423 лева годишно да се намали отъ 7 февруарий 1904 година на 211 лева годишно и остане само върху Рада, защото Тодоръ на последната дата е станалъ пълнолѣтенъ. Но защото пѣкъ Рада на 5-й февруарий тая година е встъпила въ бракъ, нейния дѣлъ пенсия въ размѣръ 211 лева годишно, да се прѣкрати отъ същата дата.

Надзетитѣ неправилно отъ пенсията за време отъ 7 февруарий 1904 година до 31 декември 1905 година 401 лева 15 ст. да се прибратъ отъ Тодоръ п. Ц. Цвѣтановъ по административенъ редъ.

12. Опрѣдѣлената съ указъ № 24 отъ 11 августъ 1902 година наследственна пенсия на свещеническата вдовица

Гина п. Стоянова, изъ с. Дръновець, Ломока околия, въ размѣръ 172 лева 10 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 8 мартъ тая година.

13. Опрѣдѣлената съ указъ № 6 отъ 11 мартъ 1903 г. пенсия на свещеника Андонъ (Атанасъ) Костадиновъ, изъ с. Байлово, Софийско, въ размѣръ 423 лева 75 ст. годишно, да се прѣкрати отъ 11 априлий тая година.

Външенъ отдѣлъ

Руската православна църква въ числа. Съгласно последнитѣ извѣстия на оберпрокурора на руския Св. Синодъ, въ Русия сега има 86,259,732 православни души. Миналата година сж се родили 5,049,510, умрѣли — 3,243,302, а сж встъпили въ бракъ 860,354. Православни църкви е имало — 49,703, свещенослужителитѣ сж били: протоиереи — 2,340, свещеници — 44,487, дякоци — 14,960 и църковни пѣвци (псаломщици) — 43,552. Монастири е имало 862, измежду които — 362 женски. Монаситѣ на число сж 8,455, а монахинитѣ — 10,963; освѣтъ това, имало е 6,691 послушници и новопостъпили на изпитание (бѣлци) — 32,029. При църквитѣ и манастиритѣ е имало 264 болници и 1027 домове за бѣднитѣ. При това при църквитѣ е имало 19,450 тѣй наречени „Църковно-приходски попечителства“, които сж раздали като милостиня около 4,754,172 рубли. Подъ свое управление църквата е имала 4 духовни академии, при които въ началото на мн. учебна година е имало служебенъ персоналъ 157 лица и 668 студенти; по нататѣкъ: 58 духовни семинарии съ 1,162 учители и наставници и 19,386 ученика; 185 духовни училища съ 1,970 учители и наставници и 29,601 ученика; женскитѣ училища, които стоятъ подъ защитата на овдовѣлата царица Марии Феодоровна, сж били 11, въ които сж се учили 2,357 ученика; епархиални женски училища сж били 63 съ 18,921 ученика; и най-послѣ, църковно-учителски училища — 43,969, въ които сж се учили около 18,000,000 дѣцъ.

Епархии е имало всичко 66 съ трима митрополита, 14 архиепископа и 49 епископа. Въ 33 епархии е имало и викарни епископи.

Отношенията между църквата и държавата въ Гърция. Отдавна е извѣстно, че отношенията между държавата и църквата въ кралство Гърция сж не особено добри. Гръцкото правителство систематически и постоянно противудѣйствува на задачитѣ и стремленията на гръцкия св. синодъ, не изпълнява неговитѣ опрѣдѣления, не отпуска срѣдства за откриването на нови духовни училища, отказва да субсидира празнитѣ епископски катедри, провлача учрѣждането на специални свещенически нася и пр. и пр. Туй положение на работитѣ не се е измѣнило и до день днешенъ. Наскоро въ Гърция е станало ново стълкновение между св. Синодъ и министерството на църковнитѣ дѣла, което ярко характеризира речевитѣ не добри отношения. Както рускиятъ „Църковенъ Вѣстникъ“ описва това стълкновение, св. гръцкия синодъ, като разполагалъ съ данни, установени отъ свидѣтелски показания, осъдилъ иеромонаха Иеротея, игуменъ на атинския манастиръ Пантели, на лишение отъ сана и на 15 годишенъ затворъ въ единъ отъ метеорскитѣ манастири, заради неговия съвършено безправственъ и съблазнителенъ животъ. Както и други пакъ ставало, синодалното опрѣдѣление било съобщено на министра на църковнитѣ дѣла за свѣдѣние и изпълнение. Но обвиняемия призналъ присѣдата за твърдѣ строга, и като се ръководѣлъ отъ единъ параграфъ отъ закона за дѣйността на Синода, обрналъ се къмъ краля съ молба да прѣдаде дѣлото му на отново разглеждане отъ Синода, но не въ петочлененъ, както обикновено става, а въ по усиленъ съставъ. Въ изпълнение на кралската воля, Синодътъ или съборътъ отъ всичкиятѣ иерарси отново обсъдилъ дѣлото на иеромонаха Иеротея и опрѣдѣлилъ същата тая осѣда, която и по-рано, при което Синодътъ отново се обрналъ къмъ министерството на църковнитѣ дѣла съ прѣдложенieto да вземе мѣрки за изпълнението на опрѣдѣлението му относно виновния клирикъ. Ала министрътъ на църковнитѣ дѣла Стефанопулъ не само се отклонилъ отъ немеденото и точно изпълнение на осѣдата, но направилъ и неуспѣшния опитъ да я касира. Съ тая цѣлъ той изпратилъ „дѣлото“ съ осѣдата на професора по църковното право при атинския университетъ г. Евтаксия и го по-молилъ да даде мнѣнието си по дѣлото. Евтаксий разгледалъ въпроса по същество и по форма и въ прѣдставения на министра

обширен доклад, той се стараял да докаже неканоничността и незаконността на двойното наказание, наложено от Синода на виновния клирик.

В заключение професорът предлагал дѣлото да се изпрати въ Сената, който, по мнѣнието на специалиста по църковното право, бил напълно компетентен да отмени постановлението на Синода за виновния клирик и отново да разгледа дѣлото по граждански съдебен ред. Като се облѣгчал на учения канонистъ, министрът на църковнитѣ дѣла, наистина, отправил дѣлото и молѣл оберпрокурора въ Сената, като пазачъ и поборникъ на юстицията, да постѣпи тѣй, както прѣдписватъ законитѣ и прѣпоръчва специалистъ по канонизата. Но тукъ излѣзло нѣщо неочаквано. Въпрѣки мнѣнието на професора канонистъ, оберпрокурорът на Сената въ кратък докладъ до министра на църковнитѣ дѣла доказвалъ всичката несъстоятелност на касиранieto на синодалното опрѣдѣление поради мотивитѣ изтъкнати отъ г. Евтаксия. Прѣди всичко, Църквата е отдѣленъ отъ държавата и особено институтъ, живящъ по свои закони и ръководящъ се въ своята съдебна дѣйностъ отъ свои самостоятелни норми. Синодътъ е най-висшата духовна властъ въ Църквата, която има пълномощието и най-горния създъ надъ клирицитѣ по канонически дѣла. Процесътъ на иеромонаха Иеротея обвиняванъ въ прѣстѣпления отъ духовенъ редъ, подлежи напълно на компетенцията на Синода. Синодътъ напълно правилно е отцѣнилъ постѣпнитѣ му по нормата на канонитѣ и по ръководството на своя органически законъ, даденъ на Синода отъ най-висшата правителствена власт. Професоръ Евтаксиевото тълкувание на канонитѣ, като ужъ въ дѣлото на Иеротея нарушени, е свършено несъстоятелно. Въ органически законъ направо е казано, че Синодътъ има най-висшата съдебна властъ по дѣлата на клирицитѣ и по тѣзи духовни процеси, които се възбуждатъ прѣдъ него по апелация къмъ епископския създъ. Що се отнася, въ частности, до двойното наказание, на което е осъденъ игуменътъ на манастиря „Пантели“, то такова наказание е било прѣвидено още въ 123 новела (гл. II) на императора Юстиниана; а послѣ това то логически слѣдува и отъ тоя канонически възгледъ, че иеромонахътъ, лишенъ отъ сана, си остава още монахъ и членъ на братството на атинския манастирь Пантели; а да остава въ този манастирь той вече не може, защото ще почне да съблазнява останалитѣ монаси. Справедливо, значи, Синодътъ е осъдилъ Иеротея на затворъ въ единъ отъ отдалеченитѣ и единени метеорски манастири. Като се обърналъ по нататѣкъ къмъ сената, оберпрокурорътъ заявилъ, че въ законитѣ на тѣй съдебно учрѣждение (сената) нѣма статии (закона), на основание на които би било възможно да се квалифицира каноническото прѣстѣпление на иеромонаха Иеротея и да произнесе съответната присѣда. И същестото на гражданскитѣ закони, и процесуалната страна на дѣлото, и цѣлата на наказанието по тѣзи закони прави сената некомпетентенъ въ прѣглеждането на съдебния актъ, станалъ въ Св. Синодъ. Некомпетентенъ, поради това, е сената и въ отмиѣнието на синодалната присѣда.

Въ всѣки случай, той, оберпрокурорътъ, се отказва отъ разглеждането на дѣлото. Въ тоя смисълъ се изказали и други грѣцки юристи. Между това, Св. Синодъ, като узналъ намѣренiето и постѣпнитѣ на министра на църковнитѣ дѣла да унищожи неговата присѣда по дѣлото на иеромонаха Иеротея, свикалъ извъредно заседание, на което постановилъ да заяви формаленъ протестъ противъ дѣйствиата на правителството — първо прѣдъ министра, а послѣ — и прѣдъ краля. Въ случай че правителството укаже нѣкакво упорство, синодътъ рѣшилъ да се обърне къмъ *представителитѣ на всички автокефални православни църкви и да иска братското имъ съдействие за грѣцката църква, тѣй като послѣдната съ собствени сили не е въ състояние да защити свещенитѣ канони отъ постѣпелствата на правителството.* Такива рѣшителни мѣрки били взети отъ страна на синода, защото правителството на Гърция систематически и постоянно противодѣйствувало на цѣлитѣ, опрѣдѣленията и стремленията на синода на грѣцката (еладска) църква.

Но този пътъ правителството се видѣло принудено да отстъпи на синода: твърдѣ безпочвена била инициативата му за ново посѣгателство на правата на църквата, — отъ една страна, и отъ друга — и синодътъ твърдѣ енергично влѣзалъ въ борба съ произвола и насилието на правителството. Когато атинскиятъ митрополитъ Теофанъ се явилъ при първия министръ, за да заяви протеста, министрътъ побързалъ да го успокои и му казалъ, че по постановлението на синода относно иеромонаха Иеротея ще бжде из-

пълнено. Църквата, наистина, побѣдила; но разказваниятъ фактъ ярко характеризира приижеността на православната църква въ Елада, и притиснатостта на православнитѣ ѣ функции въ конституционната и при това православна Гърция.

Попската енциклика за раздѣлението на църквата отъ държавата въ Франция. Дълго очакваната енциклика на папата досѣжно раздѣлата на държавата отъ църквата въ Франция, най-послѣ е била издадена съ дата отъ 10 августъ (новъ стилъ). Гречената папска енциклика „Gravissimo officio“, отправена къмъ французскитѣ епископи, напомня, прѣди всичко, на събора на тие послѣднитѣ и казва, че слѣдъ като привлѣчалъ къмъ съвѣтъ мнозина отъ кардиналитѣ си, папата потвърждава всички рѣшения на французскитѣ епископи. Папата забранява образуването на религиознитѣ общества, но позволява образуването на нѣколко сдружавания, които иматъ легаленъ и канонически характеръ. Но и тѣзи сдружавания ще могатъ да се образуватъ само тогава, когато отъ по-рано се установи, че сж осигурени правата на папата и епископитѣ, както и имуществата на църквитѣ и особено ония на осветенитѣ сгради. Папата увѣщава епископитѣ да употребятъ всички на гражданитѣ позволени срѣдства, за да организиратъ религиозния култъ, и заявява, че въ това отношение тѣ могатъ да разчитатъ на неговата поддръжка. Енцикликата по-нататѣкъ отблѣсва оплакванията, които се бѣхъ появили противъ папата, че ужъ показвалъ опозиция къмъ републиканското управление въ Франция, и заключава, че тия оплаквания сж неистинни. Енцикликата опровергава особено оплакванието, че папата не е тѣй добъръ къмъ Франция, както е къмъ другитѣ държави и казва: „Когато коя и да е държава се отдѣли отъ църквата, но оставя на тая послѣдната помощническитѣ срѣдства на общата свобода, свободното право отъ ползуването на имуществата ѣ, то държавата ѣ да постѣпи неправо, всѣ пакъ не поставя църквата въ едно непоносимо положение. Въ Франция, обаче, законътъ за раздѣлата на църквата отъ държавата, е единъ законъ на потисничество. И поради това, папата бѣше почти принуденъ да пристѣпни и къмъ най-крайнитѣ граници на дълга си, ала той това не щѣ да сторн. Грѣшката пада единствено на тия, които отидоха до такава крайности само отъ омраза къмъ католическото име“.

Папата заключава съ изявата, че той се не съмнѣва, какво, католицитѣ ще се съобразяватъ напълно съ папскитѣ прѣдписания, и, най-послѣ, имъ изпраща благословението си.

Отъ горѣприведената енциклика се вижда, както и очаквахме, че папата отстъпн прѣдъ закона за раздѣлата. Но чувства се отъ духа и думитѣ на енциликата, че туй отстъпление не е доброволно, а принудено. Чувства се, че папата съ туй не иска да привършва смѣткитѣ си съ французското правителство, акта на което по раздѣлата на църквата отъ държавата той окачествява прямо съ думата „потисничество“.

Борбата си остава, само тя ще се води при нови услови и при по-други форми. Ще видимъ, какъ ще отговори на тая енциклика французското правителство. Ние не се надѣваме на нѣкакъвъ приятенъ отговоръ.

Въ всѣки случай, ние ще държимъ читателитѣ си въ понататѣшното развитие на цѣлата тая интересна история.

Д-ръ Н. ВОЯДЖИЕВЪ

Хирургъ-зболѣваръ въ София.

Улица „Раковски“ № 119, срѣщу Военния Клубъ.

Пломбиране на разедени зѣби и лѣкувание на болни вѣнци

Специална лаборатория за

ИСКУСТВЕНИ ЗѢБИ

по най-усвѣршенствована метода, които по нищо не се различаватъ отъ естественитѣ зѣби. **ЦѢНИ УМѢРЕНИ.**

3—10